

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE

Commentationes

STUDIA ŹRÓDŁOZNAWCZE
LXIII

ACADEMIA SCIENTIARUM
ET LITTERARUM POLONA
INSTITUTUM HISTORICUM

COMMENTATIONES

LXIII

VARSOVIAE 2025

P O L S K A A K A D E M I A N A U K
I N S T Y T U T H I S T O R I I

STUDIA
ŹRÓDŁOZNAWCZE
LXIII

WARSZAWA 2025

RADA REDAKCYJNA

Anna Adamska (Utrecht), Dániel Bagi (Budapeszt), Andrzej Biernat, Marie Bláhová (Praga),
Hans-Jürgen Bömelburg (Gießen), Agnieszka Gut, Aliaksandr Hrusha, Tomasz Jasiński, Tomasz Jurek,
Maria Koczerska, Wojciech Mrozowicz, Rimvydas Petrauskas (Wilno), Zenon Piech, Bogumił Szady,
Sobiesław Szybkowski, Alicja Szymczak, Janusz Tandecki, Zofia Zielińska

KOMITET REDAKCYJNY

Marcin Hlebionek, Adrian Jusupović, Marek D. Kowalski, Marta Piber-Zbieranowska,
Andrzej Rachuba (redaktor naczelny), Hanna Rajfura (sekretarz), Marek Słoń, Maria Starnawska,
Joanna Szady, Piotr Węcowski (redaktor naczelny)

Asystent redakcji
Michał Słomski

Adres redakcji:
PL 00-272 Warszawa
Rynek Starego Miasta 31
tel. (+48) 22 831 02 61, fax 831 36 42
e-mail: redakcja@studia-zrodloznawcze.pl
www.studia-zrodloznawcze.pl

p-ISSN 0081-7147

e-ISBN 2451-1331

Wersja elektroniczna jest wersją referencyjną czasopisma

Creative Commons Attribution 4.0 International / Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe

Publikacja dotowana ze środków publicznych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Na okładce:

Polichromia z końca XII w. w zakrystii kościoła katedralnego w Kamieniu Pomorskim (fot. Paweł Migdalski)

Redakcja i korekta (j. polski): Jolanta Rudzińska

Redakcja (j. czeski): Bartosz Kaliski

Tłumaczenia i korekta streszczeń: Grażyna Waluga

Skład i łamanie: Marcin Szcześniak

Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Rynek Starego Miasta 31
00-272 Warszawa
22 831 02 61-62, w. 44
<http://ksiegarnia-ihpan.edu.pl>
wydawnictwo@ihpan.edu.pl

Fundacja Instytutu Historii
im. Tadeusza Manteuffla
Polskiej Akademii Nauk
Rynek Starego Miasta 29/31, pok. 44
00-272 Warszawa
22 831 02 61-62, w. 46
fundacja.ihpan@ihpan.edu.pl

SPIS TREŚCI

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za 2024 r.	10
---	----

Rozprawy

Agnieszka GUT – <i>Dlaczego Gryf stał się herbem Księstwa Pomorskiego? Książęta zachodniopomorscy pomiędzy orłem a lwem</i>	11
Aliaksandr HRUSHA – <i>Przywileje i inne dokumenty ruskie wielkich książąt litewskich, służące formalnoprawnemu usankcjonowaniu nadań ziemskich (lata 80. XV – pierwsza tercja XVI w.)</i>	29
Bogumił SZADY – <i>Rejestr kontrybucji diecezji poznańskiej z 1561 r. Zagadnienia źródłoznawcze i edytorskie</i>	49
Tomasz PANECKI, Wiesława DUŻY – <i>Mapa dla narodu. Rola, treść i znaczenie „Karty dawnej Polski” (1859)</i>	73
Adam GÓRSKI, Ewa NOWAK – <i>Inwentaryzacja epigraficzna Towarzystwa Naukowego Krakowskiego z lat 60. XIX w.</i>	109
Zenon PIECH – <i>Profesor Sylwiusz Mikucki (1898–1983)</i>	125

Materialy

Marek L. WÓJCIK – <i>Pieczęcie rycerstwa śląskiego w dobie przedhusyckiej. Uzupełnienie ze zbiorów archiwów i muzeów świeckich</i>	147
Anna HORECZY – <i>„Scio Florentinam urbem” from the manuscript number 519 of the Jagiellonian Library. Analysis and critical edition</i>	169
Michał CHOPIANY – <i>Anonimowy krakowski druk „O widzeniu komety” poświęcony Wielkiej Komecie z 1577 r. Studium i edycja</i>	191

Artykuły recenzyjne i recenzje

<i>Badanie emocji w średniowiecznych źródłach angielskich (Kalina Ślaboszowska)</i>	219
<i>Sądownictwo kościelne i metody publikacji jego akt. Recenzja nowej edycji wybranych zapisów wrocławskich sądów kościelnych i uwagi na jej marginesie (Arkadiusz Borek)</i>	221
<i>Weredycznie o środowisku naukowym w czasach PRL-u. O edycji zapisków Władysława Czaplińskiego (Roman Krzywy)</i>	226
<i>Werkzeuge der Historiker:innen. Mittelalter, red. Thomas Wozniak, Stuttgart 2024 (Tomasz Jurek)</i>	233
<i>Federico Gallo, Diplomatics. The Science of Reading Medieval Documents. A Handbook, Milano 2024 (Marcin Grulkowski)</i>	234
<i>Platforma internetowa ADELE, <https://adele.chartes.psl.eu/> [dostęp: 21.03.2025] (Anna Adamska)</i>	237
<i>Dariusz Magier, O sens w archiwistyce, Lublin 2022 (Paweł Gut)</i>	238
<i>Maciej Włodarski, Średniowieczna proza łacińska w Polsce, Wrocław 2022 (Mieczysław Mejor)</i>	242

Rudolf K. Höfer, Martin Feiner, <i>Die Siegel der Erzbischöfe und Bischöfe in der Salzburger Metropole. Beschreibung, Abbildungen, Fotos und Zeichnungen</i> , Böhlau–Wien 2022; Martin Feiner, <i>Siegel der Salzburger Erzbischöfe als Bedeutungsträger. Eine kulturhistorische Untersuchung</i> , Böhlau–Wien 2023 (Martina Bolom-Kotari)	244
<i>Testimonia najdawniejszych dziejów Słowian. Seria łacińska</i> , t. 3: <i>Średniowiecze</i> , z. 1a: <i>Narracyjne źródła węgierskie: pisarze z wieku XI–XIV (kroniki, rocznik, hagiografia)</i> , z. 1b: <i>Narracyjne źródła węgierskie: pisarze z wieku XI–XIV (słownik)</i> , red. Barbara Grunwald-Hajdasz, Ryszard Grzesik, Anna Kotłowska, Wojciech Mądry, Adrien Quéret-Podesta, Poznań–Warszawa 2024 (Maciej Stachowicz)	246
Jacek Krochmal, <i>Peryferyjna eparchia. Prawosławna diecezja przemyska do roku 1596</i> , Warszawa 2024 (Andrzej Buczyło)	249
Marcin Kuźmicki, <i>Studia nad filologicznymi i historycznymi edycjami średniowiecznych rot przysięg sądowych. W stronę interdyscyplinarnych wydań otwartych</i> , Poznań 2022 (Sobiesław Szybkowski)	252
<i>Katalog pieczęci Jagiellonów</i> , oprac. Martina Bolom-Kotari, Waldemar Chorażyczewski, Miroslav Glejtek, Marcin Hlebionek, Vitaliy Perkun, Piotr Pokora, red. Marcin Hlebionek, Warszawa–Toruń 2024 (Ádám Novák)	254
<i>Dokumenty pokoju brzeskiego między Polską i Litwą a Zakonem Krzyżackim z 31 grudnia 1435 roku</i> , wyd. Adam Szweda, Marcin Hlebionek, Sobiesław Szybkowski, Janusz Trupinda, współudz. Rimvydas Petrauskas, Sergiej Polechov, Toruń 2021 (Tomasz Jurek)	259
Adam Kozak, <i>Księga sądowa gnieźnieńskich wikariuszy generalnych Sędka z Czechla i Jana z Brzóstkowa (1449–1453, 1455). Studium źródłoznawcze i edycja krytyczna</i> , Poznań 2023 (Elżbieta Knapke)	261
<i>Regesty dokumentów łacińskich króla Kazimierza Jagiellończyka (1447–1453)</i> , red. Piotr Węcowski, oprac. Bożena Czwojdrak, Karol Nabiałek, Patrycja Szwedo-Kielczewska, Piotr Węcowski, Warszawa 2024 (Sobiesław Szybkowski)	264
<i>Privilegia Casimiriana. Przywileje króla Kazimierza IV Jagiellończyka dla Gdańska z okresu wojny trzynastoletniej</i> , wstęp, oprac., koment. i tłum. Marcin Grulkowski, Gdańsk 2023 (Michał Schmidt)	267
Jolanta M. Marszałska, Waldemar Graczyk, <i>The Lost Collection of Incunabula of the Seminary Library in Płock</i> , tłum. Elżbieta Olechowska, Warszawa 2023 (Michał Bartoszak)	270
<i>Rachunki Janusza II księcia mazowieckiego z lat 1477–1485, 1487–1490</i> , wyd. Janusz Grabowski, Kraków 2024 (Adam Szweda)	275
<i>Protokoły sejmiku generalnego Prus Królewskich</i> , t. 5: <i>Styczeń 1543 – listopad 1547</i> , wyd. Janusz Bonczkowski, Krzysztof Kopiński, Liliana Lewandowska, Krzysztof Mikulski, Janusz Tandecki, Toruń 2023 (Stanisław Achremczyk)	278
<i>Rus'ka (Volyń'ska) Metryka. Knyga za 1569–1572, 1574 roky</i> , wyd. Petr Kulakovs'kij, Ūriâ Svâtec, Kam'â nec'-Podil'skij 2023 (Dmytro Waszczuk)	281
Magdalena Komorowska, <i>Piotrkowcykowie. Z dziejów drukarstwa krakowskiego przełomu XVI i XVII wieku</i> , Kraków 2023 (Joanna Milewska-Kozłowska)	282
<i>Skarbiec rozmaitych scjencji. Historia Rzeczypospolitej w sylwie z 1759 roku</i> , oprac. i wstęp Joanna Orzeł, Warszawa 2023 (Joanna Partyka)	286

Zapiski krytyczne

Damian Gocół, <i>Historia mówiona. Geneza, rozwój, koncepcje</i> , Lublin 2023 (M.P.)	289
Jacek Soszyński, <i>Średniowieczne rękopisy w zbiorach polskich w świetle projektu Manuscripta.pl</i> , „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 69, 2024, nr 4, s. 171–197 (Z.K.)	289
Kacper Pielat, <i>Średniowieczny kopiariusz jako księga kancelaryjna i nośnik pamięci. Stan i perspektywy badań</i> , Sobótka, 79, 2024, nr 2, s. 7–36 (M.S.)	290
Błażej Cecota, <i>Islam, Arabowie i wizerunek kalifów w przekazach „Chronografii” Teofanesa Wyznawcy</i> , Łódź 2022 (J.P.-P.)	290
Antonio Mursia, <i>Due pergamene inedite per lo studio della Sicilia normanna. L'area iblea tra politica e religione</i> , „Archiv für Diplomatik, Schriftgeschichte, Siegel- und Wappenkunde”, 70, 2024, s. 133–152 (J.P.-P.)	291
Jagna Rita Sobel, <i>Katalog pieczęci proboszczów śląskich kościołów parafialnych do 1419 roku</i> , Kraków 2024 (W.K.)	291

<i>Oprawy gotyckie XIII–XVI wieku ze zbiorów toruńskich. Katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Toruniu, grudzień 2024 – luty 2025. Gothic book bindings from the 13th–16th centuries in Toruń collections. Catalogue for the exhibition at the District Museum in Toruń, December 2024 – February 2025</i> , oprac. Arkadiusz Wagner, współpr. Magdalena Awianowicz, Marta Czyżak, Beata Madajewska, Krzysztof Nierzwicki, Toruń 2024 (M.B.)	291
Paweł Figurski, <i>Nieznany przekaz tekstu „Gaude, mater Polonia” w odnalezionym fragmencie rękopisu z Płocka</i> , „Muzyka”, 69, 2024, nr 3, s. 127–144 (A.K.)	292
Paweł Stróżyk, <i>Herbowny klejnot szlacheckiego miasta. Z herbem Poznania przez wieki</i> , Poznań 2024 (P.Sz.-K.)	292
Krzysztof Bracha, <i>Bitwa i pamięć. Święto wiktorii pod Grunwaldem 1410 r. w kaznodziejstwie Polski doby jagiellońskiej (XV – pocz. XVI w.)</i> , Lublin–Warszawa 2024 (M.Sch.)	293
Anna Horeczy, <i>Piotr Wolfram’s Library, Italian Intellectual Formation, and the Career of a Polish Lawyer of the First Half of the 15th Century</i> , tłum. Magdalena Iwińska, „Polish Libraries”, 11, 2023, s. 153–188 (M.B.)	293
Jacek Tomaszewski, <i>Painting Treatise “Ars de Omnibus Coloribus” from Manuscript BJ Rkp. 778 III the Jagiellonian Library. A Critical Review of Recipes as Seen Against Other Technological Sources</i> , tłum. Magdalena Iwińska, „Polish Libraries”, 12, 2024, s. 6–129 (Z.Z.)	294
<i>Modlitewnik królewicza Aleksandra</i> , wyd. Paweł Kras, współpr. Zdzisław Koczarski, Kraków 2024 (Sz.K.)	294
<i>Inwentarze dóbr ziemskich klasztoru klarysek w Gnieźnie (koniec XVI–XVII w.)</i> , wstęp i oprac. Olga Miriam Przybyłowicz, Warszawa 2024 (M.B.)	295
Charles de Joppécourt, <i>Historia niepokojów w Mołdawii i bitew między Polakami, Turkami i Tatarami</i> , wstęp i oprac. Przemysław Gawron, Dariusz Milewski, tłum. Małgorzata Pęgier, Warszawa 2024 (M.P.-Z.)	296
<i>Relacja na temat kościoła parafialnego w Nawarzacach i nieistniejącej świątyni w Lubczy z roku 1898</i> , wyd. Małgorzata Karkocha, „Przegląd Nauk Historycznych”, 20, 2021, nr 2, s. 231–261 (R.R.)	296
Karolina Piszczalka, <i>Powojenne losy rękopisów z Kamienia Pomorskiego</i> , „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, 68, 2023, nr 4, s. 127–151 (M.M.)	297
Spis skrótów	299

TABLE OF CONTENTS

The <i>Studia Źródłoznawcze</i> Prize of Stefan Krzysztof Kuczyński for the year 2024	10
---	----

Studies

Agnieszka GUT – <i>Why did the griffin become the Coat of Arms of the Duchy of Pomerania? The dukes of Western Pomerania between the eagle and the lion</i>	11
Aliaksandr HRUSHA – <i>Privileges and other Ruthenian documents of the grand dukes of Lithuania, which served as a formal and legal sanction of land grants (from the 1480s to the first third of the 16th century)</i>	29
Bogumił SZADY – <i>Contribution register of the diocese of Poznań from 1561. Source-based and editorial issues</i>	49
Wiesława DUŻY, Tomasz PANECKI – <i>A map for the nation. The role, content, and significance of the “Karta dawnej Polski” [Map of Old Poland] (1859)</i>	73
Adam GÓRSKI, Ewa NOWAK – <i>Epigraphic inventory of the Kraków Scientific Society from the 1860s</i>	109
Zenon PIECH – <i>Professor Sylwiusz Mikucki (1898–1983)</i>	125

Materials

Marek L. WÓJCIK – <i>Seals of Silesian knights from the pre-Hussite era: additions from the collections of archives and secular museums</i>	147
Anna HORECZY – <i>“Scio Florentinam urbem” from the manuscript number 519 of the Jagiellonian Library. Analysis and critical edition</i>	169
Michał CHOPTIANY – <i>An anonymous Kraków brochure, “O widzeniu komety” [On the Seeing of the Comet], dedicated to the Great Comet of 1577. A study and an edition</i>	191

Review articles and reviews	219
--	-----

Critical notes	289
-----------------------------	-----

List of abbreviations	299
-----------------------------	-----

SPIS WSPÓŁPRACOWNIKÓW

	Stanisław Achremczyk, Olsztyn		Joanna Milewska-Kozłowska, Warszawa
	Anna Adamska, Utrecht–Lublin		Ádám Novák, Debreczyn
<i>M.B.</i>	Michał Bartoszak, Poznań		Ewa Nowak, Kraków
	Martina Bolom-Kotari, Hradec Králové		Tomasz Panecki, Warszawa
	Arkadiusz Borek, Warszawa		Joanna Partyka, Warszawa
	Andrzej Buczyło, Warszawa	<i>M.P.</i>	Marta Pawlińska, Warszawa
	Michał Choptiany, Warszawa	<i>M.P.-Z.</i>	Marta Piber-Zbieranowska, Warszawa
	Wiesława Duży, Warszawa		Zenon Piech, Kraków
	Adam Górski, Kraków	<i>J.P.-P.</i>	Jan Prostko-Prostyński, Poznań
	Marcin Grulkowski, Gdańsk	<i>R.R.</i>	Rafał Rutkowski, Warszawa
	Agnieszka Gut, Szczecin		Michał Schmidt, Kraków
	Paweł Gut, Szczecin	<i>M.Sch.</i>	Michał Schoeneich, Warszawa
	Anna Horeczy, Warszawa		Kalina Słaboszowska, Warszawa
	Aliaksandr Hrusha, Warszawa	<i>M.S.</i>	Michał Słomski, Warszawa
	Tomasz Jurek, Poznań		Maciej Stachowicz, Warszawa
<i>Sz.K.</i>	Szymon Kamler, Warszawa		Bogumił Szady, Lublin
	Elżbieta Knappek, Kraków		Adam Szweda, Toruń
<i>A.K.</i>	Aleksander Kocan, Wrocław	<i>P.Sz.-K.</i>	Patrycja Szwedo-Kiełczewska, Warszawa
<i>Z.K.</i>	Zdzisław Koczarski, Lublin		Sobiesław Szybkowski, Gdańsk
<i>W.K.</i>	Weronika Konklewska, Toruń		Dmytro Waszczuk, Wilno
	Roman Krzywy, Warszawa		Marek L. Wójcik, Wrocław
<i>M.M.</i>	Mateusz Małajowicz, Kraków	<i>Z.Z.</i>	Zofia Załęska, Warszawa
	Mieczysław Mejor, Warszawa		

SPIS RECENZENTÓW ZEWNĘTRZNYCH

Urszula Augustyniak, Warszawa	Krzysztof Nowak, Kraków
Piotr Biliński, Kraków	Piotr Oliński, Toruń
Magdalena Biniaś-Szkopek, Poznań	Krzysztof Ożóg, Kraków
Bogusław Czechowicz, Opawa	Janusz Pezda, Kraków
Małgorzata Dowłaszewicz, Wrocław	Krzysztof Pietkiewicz, Poznań
Anna Filipczak-Kocur, Opole	Joanna Pisulińska, Rzeszów
Sławomir Gawlas, Warszawa	Marek Smoliński, Gdańsk
Konstantyn Jerusalimski, Sankt Petersburg	Wojciech Strzyżewski, Zielona Góra
Nadiya Khalak, Warszawa	Jerzy Szczepański, Kielce
Magdalena Komorowska, Kraków	Georg Vogeler, Graz
Sylwia Konarska-Zimnicka, Kielce	Zofia Wilk-Woś, Toruń
Krzysztof Kopiński, Toruń	Oliver Zajac, Bratysława
Lidia Korczak, Kraków	Agata Zawiszewska-Semeniuk, Szczecin
Paweł Madejski, Lublin	

Nagroda „Studiów Źródłoznawczych” im. Stefana Krzysztofa Kuczyńskiego za 2024 r.

Nagroda przyznawana jest w dwóch kategoriach: za edycje źródłowe oraz za polskie monografie z dziedziny źródłoznawstwa i nauk pomocniczych historii. Ma ona na celu promowanie polskich prac w tych dziedzinach. Kandydatury zgłaszane przez samodzielnych pracowników naukowych są oceniane przez Jury (w skład którego wchodzi członkowie Rady Redakcyjnej i Komitetu Redakcyjnego „Studiów Źródłoznawczych”) w dwóch etapach. Najpierw korespondencyjnie wyłaniana jest grupa nie więcej niż sześciu nominowanych książek, a następnie na posiedzeniu plenarnym ustalana jest hierarchia i wysokość nagród, po czym następuje uroczystość wręczenia ich laureatom. Jury Nagrody na hybrydowym posiedzeniu 6 XII 2024 przyznało następujące nagrody:

Edycje źródłowe i pomoce naukowe:

- I NAGRODA – Adam Kozak, *Księga sądowa gnieźnieńskich wikariuszy generalnych Sędka z Czechla i Jana z Brzostkowa (1449–1453, 1455). Studium źródłoznawcze i edycja krytyczna*, Folia Jagellonica. Fontes, t. 12, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Polskie Towarzystwo Historyczne, Poznań–Warszawa 2023, ss. 522
- II NAGRODA – Paweł Zając OMI, *Stanisław Konarski przed Świętym Oficjum (1769–1771)*, [tłum. archiwaliów części edytorskiej Paweł Zając (j. włoski), Monika Miazek-Męczynska, Paweł Zając (j. łaciński)], Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2023, ss. 852
- III NAGRODA – *Privilegia Casimiriana. Przywileje króla Kazimierza IV Jagiellończyka dla Gdańska z okresu wojny trzynastoletniej*, wstęp, oprac., komentarz i tłum. Marcin Grulkowski, *Źródła do Dziejów Gdańska*, t. 1, Muzeum Gdańska, Gdańsk 2023, ss. 319

Książki z zakresu źródłoznawstwa i nauk pomocniczych historii:

- I NAGRODA – Marian Wolski, *Bartłomiej Paprocki (ok. 1539–1614) herbu Jastrzębiec i jego krąg rodzinny*, Historia, Hereditas, Ecclesia, t. 22, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2023, ss. 228
- II NAGRODA – Piotr Okniński, *Wehikuły pamięci. Przeszłość i władza w dawnym Krakowie (do końca XVIII w.)*, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2023, ss. 266

Nagrodę fundują Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla PAN i Wydział Historii UW, możliwe jest także zasilanie jej funduszu przez sponsorów. Tekst regulaminu Nagrody dostępny jest na stronie internetowej „Studiów Źródłoznawczych”: www.studia-zrodloznawcze.pl.

Spis skrótów

Archiwa i zespoły archiwalne

AA	–	Archiwum Archidiecezjalne
AD	–	Archiwum Diecezjalne [np. AD Płock]
AGAD	–	Archiwum Główne Akt Dawnych
AN	–	Archiwum Narodowe w Krakowie
AP	–	Archiwum Państwowe [np. AP Poznań]
MK	–	Metryka Koronna w AGAD
ML	–	Metryka Litewska

Biblioteki

BCzart.	–	Biblioteka Czartoryskich
BJ	–	Biblioteka Jagiellońska
BKórń.	–	Biblioteka Kórnicka PAN
BN	–	Biblioteka Narodowa
BOss.	–	Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich
BPAU/PAN	–	Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
BUWr.	–	Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu

Ważniejsze wydawnictwa źródłowe

AGZ	–	<i>Akta grodzkie i ziemskie</i>
Bull. Pol.	–	<i>Bullarium Poloniae</i>
CDMas.	–	<i>Codex diplomaticus et commemorationum Masoviae generalis</i>
CDSil.	–	<i>Codex diplomaticus Silesiae</i>
CDUJ	–	<i>Codex diplomaticus Universitatis studii generalis Cracoviensis</i>
C. epist. XV	–	<i>Codex epistolaris saeculi decimi quinti</i>
DKuj. Maz.	–	<i>Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII wieku</i>
KDKK	–	<i>Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej św. Wacława</i>
KDm.K	–	<i>Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa</i>
KDMaz.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego</i>
KDMłp.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Małopolski</i>
KDPol.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Polski</i>
KDŚl.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Śląska</i>
KDWłkp.	–	<i>Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski</i>
MGH	–	<i>Monumenta Germaniae historica</i>
MGH SS	–	<i>Monumenta Germaniae historica, Scriptores</i>
Migne PL	–	J.P. Migne, <i>Patrologiae cursus completus</i> , Series Latina
MPH	–	<i>Monumenta Poloniae historica</i>
MPH s.n.	–	<i>Monumenta Poloniae historica</i> , series nova
MPV	–	<i>Monumenta Poloniae Vaticana</i>

MRPS	–	<i>Matricularum Regni Poloniae summaria</i>
NKDMaz.	–	<i>Nowy kodeks dyplomatyczny Mazowsza</i>
Schl. UB	–	<i>Schlesisches Urkundenbuch</i>
UdR. Spisy	–	<i>Urzednicy dawnej Rzeczypospolitej XII–XVIII wieku. Spisy</i>
VL	–	<i>Volumina legum</i>
ZDMłp.	–	<i>Zbiór dokumentów małopolskich</i>

Ważniejsze wydawnictwa seryjne i ciągłe

AKH	–	Archiwum Komisji Historycznej
AKP	–	Archiwum Komisji Prawniczej
PSB	–	<i>Polski słownik biograficzny</i>
RAU whf	–	Rozprawy (Polskiej) Akademii Umiejętności. Wydział Historyczno-Filozoficzny
SPPP	–	<i>Starodawne prawa polskiego pomniki</i>

Ważniejsze czasopisma historyczne

ABMK	–	„Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”
Czas. Pr. Hist.	–	„Czasopismo Prawno-Historyczne”
Kwart. Hist.	–	„Kwartalnik Historyczny”
Kwart. HKM	–	„Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
Mies. Herald.	–	„Miesięcznik Heraldyczny”
Przegl. Hist.	–	„Przegląd Historyczny”
Przegl. Hum.	–	„Przegląd Humanistyczny”
Rocz. Herald.	–	„Rocznik Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie”/„Rocznik Polskiego Towarzystwa Heraldycznego”
Rocz. Hist.	–	„Roczniki Historyczne”
Rocz. Hum.	–	„Roczniki Humanistyczne”
Sobótka	–	„Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”
St. Hist.	–	„Studia Historyczne”
St. Źródł.	–	„Studia Źródłoznawcze”
Zap. Hist.	–	„Zapiski Historyczne”
Zap. TNT	–	„Zapiski Towarzystwa Naukowego w Toruniu”

Pozostałe skróty

cap.	–	capitulum	p.	–	pagina
f.	–	folio	przyp.	–	przypis
fasc.	–	fasciculus	r	–	recto
il.	–	ilustracja	red.	–	redaktor, redakcja
k.	–	karta	rkps	–	rękopis
kol.	–	kolumna	repr.	–	reprint
ks.	–	księga	s.	–	strona
lib.	–	liber	sygn.	–	sygnatura
mf.	–	mikrofilm	szp.	–	szpalta
ms	–	manuscriptum	v	–	verso
mszp.	–	maszynopis	vol.	–	volumen
nlb.	–	nieliczbowane	w.	–	wers (wiersz)/wiek
nr	–	numer	wyd.	–	wydanie, wydawca
nr kat.	–	numer katalogowy	z.	–	zeszyt
oryg.	–	oryginał			

